

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

Antwoorden

Deel-
scores

Opgave 2 Politieke besluitvorming: de toekomst van de Europese Unie

Maximumscore 2

- 11 twee van de volgende factoren met citaat:
- Een gebrek aan politieke kennis.
citaat: “zonder dat men precies begrijpt hoe de besluiten tot stand komen” (regels 26-28)
  - Men heeft geen vertrouwen in de mogelijkheid om als burger invloed uit te oefenen.
citaat: “zonder dat men het gevoel heeft daar enige invloed op te kunnen uitoefenen” (regels 28-29)
  - Gebrek aan vertrouwen in de democratie van de Europese Unie.
citaten (één van de volgende):
    - “veel Europese burgers ... sceptisch reageren op Europa, op Brussel” (regels 12-16)
    - “Het EP is voor de burger nog niet het herkenbare ijkpunt dat vertrouwen inboezemt.” (regels 84-86)

per juiste factor en bijbehorend juist citaat

1

Maximumscore 2

- 12 • het subsidiariteitsbeginsel
- Volgens dit beginsel moet het rijk zich zo min mogelijk bemoeien met lagere overheidsorganen en maatschappelijke organisaties. (Maar lagere organen zouden ondergeschikt blijven aan hogere organen.) / Het subsidiariteitsbeginsel heeft als doel een zekere mate van onafhankelijkheid te garanderen aan een ondergeschikte autoriteit ten opzichte van een hogere instantie, of aan een plaatselijke overheid ten opzichte van een centrale overheid.

1

Maximumscore 2

- 13 Voorbeelden van juiste argumenten zijn (twee van de volgende):
- Het EP heeft medebeslissingsrecht bij Europese wetgeving.
  - Het EP controleert de uitvoering van beleid door de Europese Commissie.
  - Het EP heeft het laatste woord bij de toetreding van nieuwe lidstaten en bij verdragen met andere landen.
  - Het EP kan de hele Europese Commissie naar huis sturen.

per juist argument

1

Antwoorden

Deel-
scores

Maximumscore 2

- 14 Voorbeelden van juiste argumenten zijn (twee van de volgende):
- Het EP heeft niet zelf een directe wetgevende bevoegdheid, alleen medebeslissingsrecht.
  - Het EP heeft het recht zich uit te spreken over slechts een deel van de EU-begroting. (Over de omvangrijke landbouwuitgaven heeft de Raad van Ministers het laatste woord.)
  - Het EP kan zich uitspreken over door de lidstaten voorgedragen kandidaten voor de Europese Commissie, maar benoemt niet zelf die Commissarissen. / Het EP kan geen individuele leden wegsturen.
  - Het EP heeft weinig controlemogelijkheden ten opzichte van de overige Europese organen (Raad van Ministers).
  - De Raad van Ministers neemt de beslissingen en vormt (samen met de Europese Commissie) de uitvoerende macht. De nationale parlementen kunnen hun controlerende taken ten aanzien van hun eigen nationale politici niet effectief vervullen: de nationale parlementen worden geconfronteerd met de akkoorden die de Raad heeft besloten en kunnen die beslissingen moeilijk terugdraaien.

per juist argument

1

Maximumscore 4

- 15 In het betoog zijn *drie* van de onderstaande voorbeelden van argumenten vóór en/of tegen een referendum verwerkt.
- Voorbeelden van argumenten vóór zijn:
- Het versterkt de democratie: burgers hebben zelf iets te zeggen over belangrijke politieke beslissingen. / De burgers hebben rechtstreeks invloed op politieke beslissingen en kunnen een kabinetsbesluit of meerderheidsstandpunt van de Tweede Kamer verwerpen wat in geval van de Europese Grondwet ook is gebeurd.
  - Maatschappelijke groeperingen of burgers die in het parlement een minderheid hebben, kunnen door een referendum hun invloed laten gelden / kunnen een meerderheid van de burgers achter hun standpunt krijgen.
  - Het laat politici zien wat er leeft bij de burgers; politici worden geconfronteerd met nieuwe ideeën en moeten daarop reageren.
  - Via referenda kunnen burgers hun onvrede omzetten in een politieke uitspraak.
  - Het verkleint de kloof tussen burgers en politici.
  - Er ontstaat bij de bevolking een maatschappelijk debat over het vraagstuk. De volksraadpleging over de Europese Grondwet heeft ervoor gezorgd dat meer dan ooit over Europa is gedebatteerd.
  - Een referendum zorgt ervoor dat de bevolking meer te weten komt. Nederlanders die hebben gestemd over de Europese Grondwet zijn meer geïnformeerd over Europa dan wanneer het parlement voor hen had beslist.
  - Burgers raken gemotiveerd om zich met dit vraagstuk bezig te houden. / De betrokkenheid van de burgers voor het referendum over de Europese Grondwet is veel groter gebleken dan bij de verkiezingen voor het Europees Parlement. (De opkomst bij het eerste nationale referendum was bijna 64 procent, terwijl de opkomst bij de verkiezingen voor het EP in 2004 ruim 39 procent was.)
  - Een referendum dwingt politici om duidelijk uit te leggen waarom ze een bepaalde mening hebben.
  - Door een referendum ontstaat een groter draagvlak voor een politiek besluit.

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

Antwoorden

Deel-
scores

- Voorbeelden van argumenten tegen zijn:
  - De positie van het parlement wordt aangetast. Het mandaat van volksvertegenwoordigers wordt ondergraven. / Normaliter heeft de kiezer iedere vier jaar de mogelijkheid om zijn of haar keus voor een bepaalde politiek duidelijk te maken.
  - Het kabinet en de grote meerderheid van de Tweede Kamer waren vóór aanvaarding van de Europese Grondwet. Het voorleggen aan de kiezers kan leiden tot verlies van legitimiteit van de volksvertegenwoordiging.
  - Sommige kwesties lenen zich niet goed voor een referendum, voor een eenvoudig ja of nee, omdat er veel aspecten aan vastzitten die veelal onbekend zijn voor de gemiddelde kiezer.
  - Burgers moeten kiezen uit 'ja' of 'nee', er is geen compromis mogelijk.
  - Kiezers hebben vaak de neiging 'conservatief' te stemmen.
  - Kiezers stemmen niet altijd over de inhoud van een voorliggend onderwerp of strijdpunt, maar over andere zaken die er niet direct betrekking op hebben. (Zo had een meerderheid van de nee-stemmers bij het referendum over de Europese Grondwet volgens sommigen geen boodschap aan de inhoud van de Grondwet, maar protesteerde tegen zaken als de kosten van de Europese Unie, de bemoeizucht uit Brussel, de snelle uitbreiding van de Unie etc.)

per juist argument
consistentie in het betoog

1
1